

ציונים

מצינו ששעה א"א כו' יומא כ"ח ע"ג ועי' סוף קנים כפי הקונטרס שם.

שינויי נוסחאות אומנות שבעולם. נמשכר אומנות. וק נמקן. בני. נמשכר בני. קיימת. נמשכר ונמשכר קיימת לו. כשאדם בא. נמשכר שאם נכנס אדם. יסורין. נמשכר מרה של יסורין. מות ברעב. נמשכר מות ומוטל ברעב. וקוי ה' ונר. נמשכר כל הכבוד נמלואו. עוד יגובו ונר. נמשכר כל הכבוד נמלואו. (עליו השלום). נכ"ק ונמשכר ונמשכר נכ"ק. וקן. נכ"ק ונמשכר וקן בא כימים. ששעה. י"ג שקיים. אברהם אבינו. נכ"ק אבינו אברהם. (בולח). נכ"ק יתח.

ראשון לציון

יד כמשה ואברהם וקן וד' בדרך את אברהם בב"ל מצינו ששעה כו'. יומא כ"ח ע"ג מיתר דר' וצ"ע וצמחי תרגומא נחמדי יסוב וכן נקיעמא דשמיא ועי' יל"מ.

ח"א מהרש"א

משנה בזקנותו מהו אומר עוד יגובו בשיבה ונר. שאמר איש גבר ונר דהיינו שששים מלאכתו קבע ותורתו ערף לא יע דלן זה קיים לו לקטות. ח"ס נפרח רשעים כמו עשן שמלשין נמלן כמ"ס אין לך עשן מלמטה שאין לו מל מלפניה וילין כל פועלי און מלך השמלות פעולתו ומלאכתו להשדס עדי עד שאין זה מתקיים לו חקנה. אכל נמח

זרע יצחק

יד משנה ר' נהוראי אומר מניח אני כ"ף אומנות שבעולם ואני מלמד את בני אלא תורה שאדם אוכל משכבה בעה"ז כו' וכה אומר באברהם כו' ואברהם וד' וקן בא בימים וד' בדרך את אברהם בב"ל מצינו ששעה אברהם אבינו כ"ף התורה בולח עד שלא ניתנה וכו'. ויל"ד דלם הל"ה

וקרן קיימת לעולם הבא. עיין מ"ש בסוף פרק קמא. ופירושו קרן כחמדי ברש פרק קמא דמס' פאה: אב"ל התורה אינו כן. לשון רש"י. שאף הכא ליד זקנה או יסורין ואינו יכול לעסוק בה. הוא אוכל ממנו שזכה. דכתיב עוד יגובו כשיבה. ע"כ.

ואע"ג דלא כתיב תורה אלא זקנה. ה"ה יסורין. דכל שאין יכול לעסוק. מה לי מחמת זקנה מה לי מחמת יסורין. ובגמרא גס ברש"א לא חגי יסורין. אלא הניחו בממילא דמאי שנה. משום

דכיון דתורה לא כתיב בקרא אלא זקנה. הניחו ג"כ באומנות בממילא. ומחגי פירשה כהד"ה היכא דליכא קרא: אחרית. נ"ל שהוא מענין אחריות שפירושו מיטב. כמ"ס נשם הערוך במשנה ה' פרק קמא. וכן מסים קרא דשנים ורעניים יהיו: עוד יגובו בשיבה. ילמחו למח. ויחיד שכן לעמ שינמן דשנים ורעניים יהיו. לשון רש"י בגמ':

מ"קא דה מסכת קדושין:

משכרה בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא. ושאר כל אמוניות אינן כן. כשאדם בא לידו חלי או לידו זקנה או לידו יסורין^ט ואינו יכול לעסוק במלאכתו, הרי הוא מת ברעב. אבל התורה אינה כן, אלא משמרתו מכל רע בנערותו ונותנת לו אחרית^פ ותקנה בזקנותו^פ. בנערותו מהו אומר, (ישעיה מ) וקני' ה' יחליפו כח. בזקנותו מהו אומר, (תהלים צב) עוד יגובו בשיבה. וכן הוא אומר באברהם אבינו עליו השלום, (בראשית כד) ואברהם זקן, וה' ברוך את אברהם בכל^פ. מצינו שעשה אברהם אבינו את כל התורה כלה עד שלא נתנה, שנאמר, (שם כו) עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמתי מצותי חקותי ותורתי:

סליק לה מסכת קדושין

מלאכת שלמה

יסורין. ס"א ליסורין ה"ר יהוסף ז"ל. אב"ל התורה אינה כן. אלא אף כשלא ליד זקנה או יסורין ואינו יכול לעסוק בה הוא אוכל ממנו שזכה דכתיב עוד יגובו כשיבה פי' ילמחו למח ויחיד שכן לעמ שינמן דשנים ורעניים יהיו רש"י והר"ן ז"ל. אחרית ותקנה. לישנא דקרא הוא בירמיה כ"ט מתשנות שלום ולא לרעה למח ללם אחרית ומקוה. מצינו שקיים א"א את התורה עד שלא ניתנה שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקו"י. כך הגיה הר"ר יהוסף ז"ל ומחך השאר.

מ"ק פירקא ומ"קא דה מסכת קדושין. הדרן עלך סדר גשים. בעזרת בורא ארצות ותרשישים. והדרך עלן: שנת ושיכ"צ בתוך ירושלים: לפרט בריאת ארץ ושמים: מראשית השנה: עד שלח אדר. החל וגבור פירוש חלק ראשון מהמשנה. בעזרת אל נערך בקדושה ונאדר. תם ונשלם שבח לאל בורא עולם:

נרימא קמני הספנים כולן נדיקים ע"כ. כשר שבמבחים וכו'. ספקי טרפות נאות לידו וחס על ממונו ומאמין. רש"י ז"ל וכמס הרמב"ן ז"ל כפי' התורה גבי שלוח הקן דנפרשת כי מלך שהטעם שזנו ומנעו מלשחוט אומו ואת בנו דיום א' ולשלח את אס קן כפור ללמד אומו מדת הרחמנות ושלח ימאמר כי האכזריות המפסע ננפש האדם כדוע נמצאים שוחטי השורים הגדולים והחמורים שהם אנשי דמים וזכתי אדם אחרים מאד ומפני זה אמרו טוב שנתכחים שוחטו של עמלק ע"כ. רבי נהוראי אומר וכו'. אע"ג דר"מ הוא נהוראי וכמו שכח הרמב"ם ז"ל בהקדמתו למדר ורעיס פרק שני קל למדן דלא ליקשי ר' נהוראי דהכא אדר"מ דרש"א כשהקדקד כלשון דליל קאמר לעולם ילמד אדם את בנו והכא קאמר אני איני מלמד את בני אלא מורה. והקרן קיימת לו לעולם הבא ושאר כל אומניות אינן כן אלא כשאדם בא וכו'. כך י"ל.

י כ י תפארת ישראל

וכמ"ס ח"ל [מגילה ו' ב'] אכל לאוקומא גירסא קיעמא דשמיא. וכן בחוק הגוף וכן בעושר, ואפי' שיהיה השמלותו לטובתו מועט, מלאכתו נעשית ע"י אחרים, כדאמרין נכרסות דל"ה ב' וכן כמז הדד הוא, כן יתן לידיו שנה. ואולם הכרעה זאת מדודה לפי המניעות ורבוים, כמו שהנחנו לעיל מחשבה שהשיח הקצ"ה לר"א בן פדת [תענית כ"ה א']. כי כל סבות האלו שזכרנו, הם נאמיתות כחום הטבע, והטבע הוא מטבע של מלך מהמקצ"ה, ולא כל כך בנקלות יפסל המלך המטבע שקבע הוא בעצמו שמהיה עובר לסוחר. אכל חועיל הספלה והנקשה מלפניו יח' לעשות לפעמים מהחמין פושטין, וכמ"ס ח"ל [ספרי, דברים ט' פ"ב] ואחפול גס בעד אהרן וישמע ד' אלי, מחנן למפלה עושה מחנה. ולפעמים לפי מעמד דקדק האדם כי רבה היא יעשו לו נסים, ויסולקו מלפניו המניעות מכל וכל, והכל לפי רוב המעשה, ולפי רוב המניעות. ואם נשקול כפלס יפה כל הדברים הנאמרים פה בזה, לא יסאך שום רשע קושיא אס נראה דקדק ור"ל רשע וט"ל מלמד מה שנוכל למדן כשנראה דקדק ור"ל, שהוא לו לנסיון, כמ"ס ד' דקדק יתכן. או שיגולגל לו טובה עיין, או שינצל ע"י זאת הנרע מרעה גדולה יותר מזה. ומלמד כל אלה נוכל למדן ג"כ הקושיא כשנראה רשע וט"ל ודקדק ור"ל, שהוא לפי המולות

(*) כעין סיפור זה נזכר בשיטה מקובצת ספ"ג דנדרים. (ת"י) ועי' נועם המדות סוף אות ט'.